Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите.

За пръв път пристигнах на тая малка курортна гаричка, закътана между жълти, голи хълмове и синеещи лозя.

Погледнах учуден нататък и почувствувах, че въпреки жегата кръвта ми изстина. Кой ли находчив дявол ми изпрати тоя прекален подарък в жегата? Беше колежката Маринова, с която работехме в един завод. Що за заядливо същество е тя?

Аз съм главен инженер на завода, мен там всички ме обичат и уважават. Колко пъти се опитаха да ме изтеглят в министерството — не отидох. В нашия завод никой не си разбира работата по-добре от мен. Директорът знае много добре това, здраво се държи за мене… Маринова беше единственият човек в завода, който се чувствуваше длъжен да се заяжда с мен по събранията. Винаги нещо в моята работа не й харесваше, винаги нещо не й достигаше, винаги намираше какво повече да иска. Каквото и да правех, непрекъснато усещах зад гърба невидимия остен на нейните думи и укори, който беше готов да ме боцне, даже когато се смятах най-сигурен. Мислех си, че поне тук, на курорта, ще се спася от нея, а ето…

— Чудно, как не съм ви видял…— попитах аз смаяно. — А къде ще отседнете?

— Като вас… В дома на профсъюзите…

…Една вечер от тази лятна почивка никога няма да забравя! Връщахме се късно от една екскурзия по пътеката край дола, в който мигаха светулки. Беше топло, едри звезди грееха на черното южно небе. Чувствувах се пълен с вътрешна увереност, мисълта ми бе бърза и ясна. Това състояние ми даде сили да я запитам Маринова и нехайно, и весело:

— Слушай, Олга, кажи ми искрено, защо ме преследваше така упорито в завода? Сякаш между всички аз там бях най-некадърният?

Почувствувах как цялото й лице пламна в мрака.

— Напротив! — каза тя горещо. — Именно понеже си най-кадърният! От всичко най-много на тоя свят уважавам дарбата. Не добротата, не сърдечността, не и безукорното трудолюбие и добросъвестност. Ако светът лежеше само на плещите на сърдечните и трудолюбиви хора, животът щеше да тъпче на едно място…

Не бях съвсем съгласен с нея, но я слушах с удивление.

— Именно затова дарбата задължава повече от всичко друго. Даровитият човек няма право да отстъпва, да се примирява, да се затваря в себе си! А ти точно туй правиш! Никой не казва, че не си добър инженер, но живееш с най-малкото, примиряваш се с всяко постигнато нещо, не гледаш никога нависоко. Ти трябва да бъдеш не просто един добър инженер, а учен, откривател. Трябва целият да гориш със своята дарба. Това ще ти даде блясък в очите, ще те подмлади! На колко години си?

— На четиридесет и две — казах аз тихо.

— Виждаш ли? А изглеждаш много по-възрастен. Туй е, защото си се примирил. А аз като гледам как хабиш дарбата си, негодувам и роптая…

Известно време мълчахме. Много ясно чувствувах през тая незабравима вечер колко са горчиви думите й, но в същото време колко са прави. Дълго мълчахме, после аз се обадих неуверен:

— Може би си права, Олга. Но винаги съм смятал скромността за първата добродетел. Изглежда, че съм се сравнявал с амбициозните и алчните вместо с учените и откривателите…

(по Павел Вежинов)

Остен - тояга с остро желязо на единия край, с която се подкарват волове или биволи.

№	Тестови задачи	Точки	
1.	**Отговорете с ДА или НЕ, като заградите съответното кръгче.** А. Според текста Маринова е досадна началничка на разказвача. **ДА/НЕ** Б. Според текста разказвачът обича своята работа. **ДА/НЕ** В. Според текста Маринова не уважава сърдечност, добросъвестност и трудолюбие. **ДА/НЕ** Г. Според текста Маринова смята, че даровитият човек трябва да развива своята дарба. **ДА/НЕ**	**L/0/1/2/3/4**	**L/0/1/2/3/4**
2.	**Тълкувайте смисъла на подчертаните изрази от текста с по едно изречение или словосъчетание:** **А. Заядливо същество** – _____ _____ _____ **Б. амбициозните и алчните** – _____ _____ _____ **В. животът щеше да тъпче на едно място** – _____ _____ _____ _____	**L/0/1/2/3** **L/0/1/2/3**	**L/0/1/2/3/** **L/0/1/2/3**
3.	**Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?** А. повествование и описание; В. описание и повествование; Б. повествование и разсъждение; Г. повествование.	**L/0/1**	**L/0/1**
4.	**Запишете антоними към следните думи от текста:** Жегата – _____ Прекален – _____ Укори – _____ Трудолюбие – _____ Ще те подмлади – _____	**L/0/1/2/3/4/5**	**L/0/1/2/3/4/5**
5.	**Озаглавете текста, като назовете темата и запишете заглавието.** _____	**L/0/1/2**	**L/0/1/2**

6.	**Открийте в текста и запишете примери на:** **3 метафори -** _____ _____ **3 епитета -** _____	**L/0/1/2/3** **L/0/1/2/3**	**L/0/1/2/3** **L/0/1/2/3**
7.	**Съставете и запишете 3 /три/ изречения, като употребите глагола „ГОРЯ" в различни значения /можете да промените формата на думата – число/.** _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/1/2/3** **L/0/1** **L/0/1/2/3**	**L/0/1/2/3** **L/0/1** **L/0/1/2/3**
8.	**Коментирайте аргументирано с 2-3 изречения твърдението, че «*Даровитият човек няма право да отстъпва, да се примирява, да се затваря в себе си*».** _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**

9.	**Характеризирайте с 3-5 изречения образа на Олга Маринова от този фрагмент, като назовете и аргументирате 3 нейни черти, акцентирани в текста.** _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/2/3/4** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/2/3/4** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**
10.	**Запишете следните съществителни имена:** ***подарък, директор, свят, вечер*** **А.** в множествено число _____ _____ **Б.** в съчетание с числителното 2 (като го запишете с букви) _____	**L/0/1/2/3/4** **L/0/1/2/3/4**	**L/0/1/2/3/4** **L/0/1/2/3/4**
11.	**Запишете по един пример на глаголните времена, употребени в текста:** **Минало неопределено -** _____ **Минало свършено -** _____ **Минало несвършено -** _____ **Бъдеще -** _____ **Бъдеще в миналото -** _____ **Сегашно -** _____	**L/0/1/2/3/4/5/6**	**L/0/1/2/3/4/5/6**

12.	**Трансформирайте откъса в преизказно наклонение и го запишете**: Когато над града вече се спускаше плътна уютна вечер, те вървяха и мълчаха, просто им беше време да помълчат заедно, да споделят и късчето тишина на отминаващия ден. Блоковете отваряха стотици светещи очи, зад които царяха спокойствие и щастие. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/1/2/3/4/5/6** **L/0/1**	**L/0/1/2/3/4/5/6** **L/0/1**
13.	**Препишете текста, като поправите правописните и граматичните грешки в него.** Автора деликатно расказва за опастноста от емоционалното обедняване на хората в удобната съвремена цивилизация. _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/1/2/3/4/5** **L/0/1**	**L/0/1/2/3/4/5** **L/0/1**
14.	**Трансформирайте и запишете съдържанието на фрагмента без да използвате пряка реч:** — Ако беше некадърен, нямаше да се заяждам с тебе, нямаше да ти обръщам внимание! — каза му тя с лека усмивка. _____ _____ _____	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**
15.	**Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:** Никой не казва, че не си добър инженер, но живееш с най-малкото, примиряваш се с всяко постигнато нещо, не гледаш никога нависоко. Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.	**L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1** **L/0/1**

<table>
<tr><td>16.</td><td>Назовете и запишете 3 творби от Българската литература, които по жанр са разкази, като посочите и авторите на тези произведения.
<table>
<tr><th>№</th><th>Заглавие</th><th>Автор</th></tr>
<tr><td>1.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.</td><td></td><td></td></tr>
</table></td><td>L/0/1/2/3
L/0/1/2/3</td><td>L/0/1/2/3
L/0/1/2/3</td></tr>
<tr><td>17.</td><td>Свържете със стрелки съответствията: автор - герой
Иван Вазов — Караибрахим
Елин Пелин — Рада
Пенчо Славейков — Чорбаджи Марко
Йордан Йовков — Дядо Корчан
Антон Дончев — Ралица и Иво</td><td>L/0/1/2/3/4/5</td><td>L/0/1/2/3/4/5</td></tr>
<tr><td>18.</td><td>Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Кое от изброените произведения е от Гео Милев?
А) «Елате ни вижте»; В) «Септември»;
Б) «Цветарка»; Г) «Писмо»</td><td>L/0/1</td><td>L/0/1</td></tr>
<tr><td>19.</td><td>Запишете по един автор към следните периоди от историята на българската литература:
Съвременна българска бесарабска литература _____
_____
Възрожденска литература _____</td><td>L/0/1/2</td><td>L/0/1/2</td></tr>
<tr><td>20.</td><td>Съставете текст разсъждение (10 - 15 изречения), в който да изразите аргументирано (3 аргумента) мнението си по въпроса: «Наистина ли дарбата задължава да не си скромен и да гледаш отвисоко?»
_____
_____
_____
_____
_____
_____</td><td>L/0/1/2
L/0/1/2/3
L/0/1
L/0/1
L/0/1
L/0/1
L/0/1</td><td>L/0/1/2
L/0/1/2/3
L/0/1
L/0/1
L/0/1
L/0/1
L/0/1</td></tr>
</table>